

INGEZONDEN.

OVER SCROFULARIA-VERGIFTEN.

Vele jaren geleden heb ik een mededeeling gedaan over de giftige bestanddeelen van de scrofularia nodosa L. Zij kwamen in werking overeen met de digitalis-glucosiden; maar werkten veel zwakker. Wel trad soms hartstilstand in systole op; ook echter vond ik, dat nu en dan het hart in diastole bleef stilstaan. Waarschijnlijk had ik toen dus met een mengsel van actieve stoffen te doen. Ook de chemische reactie met broomdampen trad niet steeds op. De aanleiding tot dit onderzoek was het vinden van poeder der bladeren van scrofularia nodosa L. in de groene poeders door een „piskijker” even over de grens, aan zijn overtalrijke patiënten toegediend. Soms, maar niet altijd, kwam gum guttae ook in die poeders voor. De scrofularia-bladen herkende ik microscopisch aan de haren en toxicologisch aan de werking van het gezuiverde extract bij gevensterde kikkers. Dezer dagen kwam ik in bezit van een verzameling Scrofularia Balbisii en de Scrofularia Ehrharti Stev. Beide planten gaven dezelfde verschijnselen ongeveer als de Scrof. nodosa L. Als lichte hartvergiften oefenen zij een zeer gunstige werking uit op de diurese. En de guttegom deed de rest, zoodat de „piskijker” (tusschen haakjes een goed menschenkenner) soms zeer veel succes bij zijn dankbare patiënten heeft. Een oud kruidenboek heeft hem zeker den weg gewezen en soms in staat gesteld een goeden greep te doen. Jammer, dat de poeders, fraai groen gekleurd en eenige grammen zwaar, zoo weinig variatie toonden. Soms kwamen, zeker ter verzachting der werking, ook kastanjebladeren daarin voor. Ook die behooren tot den ouden artsenijschat.

Een onderzoek van de kankerkruiden; op brandewijn te trekken, van een kruidenier te Deventer (kruiden en brandewijn, echte Barcelona, beide bij hem te bekomen), deed mij vroeger geen Scrofularia, maar Gratiola officinalis L. vinden. De aanwezigheid van de geheele plant met vruchten en zaden er bij, maakte dit onderzoek vrij eenvoudig. Eigenaardig is het, maar verklaarbaar, dat al die zoogenaamde kankermiddelen als diuretica waarde hebben en dus; al hebben wij niet met kanker te doen, bij sommige processen, die de patiënten voor kanker doen vreezen, nuttige uitwerking, ja genezing kunnen te weeg brengen. Ik geef deze mededeeling zonder meer, om de waarde van enkele, thans obsolete geneesmiddelen, weder aan het licht te brengen

Doetinchem, Juli 1921.

Dr. JOH. VAN DE MOER.

KANKERONDERZOEK IN DE TROPEN.

In het *Tijdschrift* van 2 Juli wijdt DE LANGEN eenige beschouwingen aan het voorkomen van gezwellen in Ned. Indië. Deze hadden des te meer mijn belangstelling, omdat hetgeen voor Oost-Indië schijnt te gelden niet geheel overeenstemt met hetgeen ik in West-Indië (Antillen) heb waargenomen. Kwaadaardige gezwellen behooren daar, zoomin bij blanken als negers en mulatten, tot de zeldzaamheden. Raadpleeg ik mijn oud laboratorium-journaal, dan werd, bij een bevolking van ongeveer 16000 en een aantal in het ziekenhuis verpleegden van ongeveer 900, in 1917 33 maal, in 1918 55 maal weefsel ter histologisch onderzoek opgezonden, waarbij respectievelijk 11 en 16 maal een kwaadaardig gezwel werd gevonden.

De juiste verdeeling der gezwellen over de verschillende organen kan ik hier niet meer nagaan; evenwel zijn zoowel Ca. uteri als Ca. mammae meermalen (ook microscopisch bevestigd) waargenomen; kanker van mond en tong, gezwellen van het oog, van den penis heb ik persoonlijk waargenomen, meestal bij een bezoek aan het ziekenhuis om redenen van ambtelijken aard, dus zonder nauw klinisch contact.